

Левицький Н.Б. викладач з домедичної допомоги НМЦ ЦЗ та БЖД Івано-Франківської області

ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА, ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ НАВЧАННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ, У СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ УМОВАХ НАШОЇ ДЕРЖАВИ

Україна сьогодні знаходиться у вкрай тривожному становищі. Останні події довели, що вчасно надана домедична допомога (до приїзду медиків) – це врятоване життя людини. Із кожним роком збільшується кількість надзвичайних ситуацій (ДТП, пожеж, вибухи бойових предметів завезених із зони АТО, травм через різні причини), при яких люди стають інвалідами, а то й помирають. Таких випадків з жахливими наслідками було б значно менше, якби випадкові свідки, співробітники, сусіди чи рідні знали, як відразу надавати ту чи іншу допомогу постраждалим. Тому все актуальнішим стає викладання курсу з надання домедичної допомоги під час проходження функціонального навчання у сфері цивільного захисту.

Вмінням надати допомогу може оволодіти будь-хто незалежно від професії. Адже травма або нещасний випадок можуть виникнути у будь-який момент. Від своєчасно правильно наданої домедичної допомоги залежить не лише успіх подальшого лікування, а інколи й життя людини. В деяких випадках постраждалому доводиться надавати першу допомогу самому собі – зупинити кровотечу, накладати пов'язку тощо.

Багато людей не знають перших ознак інсульту та інфаркту, а від якнайшвидшого виклику працівників швидкої медичної допомоги або доставки постраждалого до медичного закладу залежить чи виживе особа, а також її подальше життя.

Саме тому так важливо проводити відповідні навчання у сфері цивільного захисту, щоб кожна людина вміла правильно і в найкоротший строк надати домедичну допомогу тим, хто її потребує.

Протягом функціонального навчання слухачі повинні отримувати чітку інформацію щодо дій у різних ситуаціях, де є постраждалі, а також отримати навички надання домедичної допомоги за сучасними європейськими стандартами. Основи надання домедичної допомоги мають демонструватися з використанням підручних засобів та перев'язувальних матеріалів без застосування медикаментів та ін'єкцій.

Особлива увага має бути приділена:

- алгоритму дій у надзвичайних ситуаціях;
- визначенню ступеня безпеки постраждалого;
- визначенню місця та характеру ушкодження;
- виклику рятувальної служби;
- застосуванню всіх можливих засобів для рятування життя людини;
- наданню домедичної допомоги постраждалим при травмах, коли мають місце кровотечі, коли порушена кістково-м'язова система, від отрути, при отруєнні чадним газом;

- транспортуванню потерпілих.

На початку навчання слід обов'язково розглядати юридичні та психологічні аспекти надання екстреної допомоги. Адже в законі «Про екстрену медичну допомогу» зазначено особи, які зобов'язані надавати таку допомогу не маючи медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти екстреними практичними навичками, а також працівники підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності та підпорядкування, призначені відповідальними за надання домедичної допомоги за місцем роботи.

Після цього представляти початковий алгоритм дій:

- огляд місця події та виявлення небезпечних факторів, що загрожують не тільки постраждалим, а й оточуючим;
- первинний огляд постраждалого та виявлення ознак життя;
- виклик швидкої медичної допомоги.

Процес навчання має мати на меті наближення теоретичної підготовки до практичної. У нерозривній єдності теорії і практики пріоритетну роль відіграє практика. Теорія і практика у навчанні – це дві органічно пов'язані сторони єдиного процесу пізнання. Після відпрацювання практичних навичок, якими повинні володіти фахівці, і після проходження курсу навчання вони відчують зв'язок із життям, із конкретними особливостями майбутньої можливості надання невідкладної домедичної допомоги постраждалим у практичній діяльності.

Практична підготовка осіб, які не мають спеціальної медичної освіти, повинна проводитися за принципом послідовності – від простого й короткого курсу до більш складного. За короткий термін навчання неможливо сформулювати медичне мислення. У зв'язку з чим, в основі навчання мають бути принципи стандартизації, алгоритмізації і відпрацювання практичних навичок до автоматизму.

Традиційно в педагогіці термін «практична підготовка» характеризує навчання, як складову частину професійної освіти. Відомо, що практична підготовка немедичних працівників започатковується в процесі засвоєння теоретичного курсу основ анатоμο-фізіологічних знань. Практична підготовка разом із теоретичною вирішують завдання певного змісту, створюють основу з набуття первинних практичних навичок із надання екстреної допомоги в надзвичайних ситуаціях. Практичне навчання немедичних працівників в сфері цивільного захисту – багатогранна за змістом, складна і цілісна система, що включає різні компоненти.

В сфері цивільного захисту практична підготовка має велике психологічне значення:

- для формування психоемоційної толерантності до стресорного впливу надзвичайних ситуацій;
- блокування деструктивних емоційних переживань при контакті з клінічною смертю;

- найбільш повного засвоєння матеріалу шляхом тренування всіх каналів доступу інформації (аналізаторів) при відпрацюванні практичних навичок;

- перевірки якості і кількості засвоєння знань (критерій оцінювання);

- підвищення та удосконалення професійно спрямованої уваги.

У психології є думка про те, що пізнавальна активність людини зумовлена актуальністю та її зв'язком з практичною діяльністю. Отже, пізнання і практика, як один із послідовних етапів практичної підготовки тісно взаємопов'язані і є органічним поєднанням взаємодії між суб'єктом та об'єктом.

Актуальність питання щодо надання екстреної медичної допомоги, бажання на більш кваліфікованому рівні врятувати життя людей спрямовує на якісне відпрацювання практичних навичок.

Незважаючи на величезну різноманітність видів діяльності людини, терміни «знання» і «навички» можна розглядати в психолого-педагогічному значенні як взаємопов'язані «абстрактне» і «конкретне». Пояснюється це тим, що людина знає тільки те, що вміє, і навпаки. Адже уміння засвідчує рівень оволодіння певними знаннями, її здатність виконувати певний вид діяльності. Якщо слухач здатний розповісти, як має бути виконана та чи інша маніпуляція, то це ще не означає, що він вміє її виконувати. На умінні, як відомо, базується здатність виконувати роботу, що характеризується як навички. Під цим варто розуміти ступінь здатності виконувати дії під меншим контролем свідомості або автоматично.

Практичну частину навчального процесу слід проводити здебільшого в формі вирішення ситуаційних задач. Манекен дає можливість відпрацювання ряду маніпуляцій та навиків – непрямий масаж серця, штучної вентиляції легень способами рот-до-рота, рот-до-носа, накладання пов'язок на пошкодженні ділянки тіла.

Навчання з домедичної допомоги у сфері цивільного захисту повинно допомагати забезпечувати потреби суспільства немедичними працівниками з відповідними знаннями, які найчастіше першими прибувають на місце пригоди при нещасних випадках, та надають допомогу постраждалим. Адже знання правильних алгоритмів допоможе людині не розгубитися в надзвичайній ситуації, зможе захистити її від небезпеки, яку несе за собою допомога постраждалому та покращить саму якість надання допомоги.

Мул А.М., начальник НМЦ ЦЗ та БЖД Хмельницької області

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ОБ'ЄКТОВИХ НАВЧАНЬ І ТРЕНУВАНЬ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту є формою практичної підготовки працівників, зокрема керівного